

Marian Mychra

"Prawo stanów doskonałości chrześcijańskiej Kościoła katolickiego", Joachim Roman Bar, Warszawa 1966 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 10/1-2, 394-395

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**BAR JOACHIM ROMAN O., PRAWO STANÓW DOSKONAŁOŚCI
CHRZEŚCIJAŃSKIEJ KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO, WARSZAWA
1966 AKADEMIA TEOLOGII KATOLICKIEJ 8° ss. 366.**

Autor dzieła „Prawo stanów doskonałości” od dawna jest znany z prac na temat prawa zakonnego. Już w swojej rozprawie doktorskiej¹ o stosunku zakonników do biskupa według postanowień polskich synodów do 1420 r. opracował ciekawe zagadnienie z dziedziny prawa zakonnego i okazał swe gruntowne przygotowanie tak pod względem historycznym jak i pod względem znajomości osobowego prawa kanonicznego. Przebadał wówczas ponad 70 statutów synodalnych i obszerną literaturę pomocniczą i tak w zwięzłej syntezie przedstawił prawny stosunek zakonników do biskupa na podstawie polskich synodów, ale z uwzględnieniem ówczesnego prawa powszechnego. Rozprawy tego rodzaju są bardzo pożyteczne, ale równocześnie rzadkie, gdyż wymagają dużej znajomości źródeł tak prawa powszechnego jak i partykularnego. Autor wywiązał się dobrze z postawionego sobie zadania, co podkreśliła w recenzjach fachowa krytyka².

W następnych latach ogłosił o. Bar trzy różne rozmiarami i znaczeniem studia ze współczesnego prawa zakonnego.

Najpierw wydał omówienie³ konstytucji apostolskiej papieża Piusa XII „Sponsa Christi”, gdzie zwrócił uwagę na zmiany dokonujące się w prawie zakonnym w ostatnich latach.

Większe znaczenie dla nauki posiada niewielkimi rozmiarami, ale cenna rozprawka „Kodeks prawa kanonicznego a konstytucje zakonu OO. Franciszkanów”⁴. Wskazał w niej Autor pierwszy w Polsce, w jaki sposób należy prowadzić badania odnośnie partykularnego prawa zakonnego. Wyjaśnił dokładniej terminy „reguła” i „konstytucje” a następnie szczegółowo przedstawił, jak konstytucje zakonu oo. franciszkanów konwentalnych zatwierdzone w 1932 r. uzupełniają kodeks prawa kanonicznego.

Trzeba bowiem zwrócić uwagę, że w konstytucjach zakonnych trzeba wyróżnić dwie części składowe: a) powtórzenie prawa powszechnego, i b) prawo partykularne. Jednak w tym prawie partykularnym można rozróżnić jeszcze podwójną grupę przepisów: uzupełnienie kodeksu i prawo czysto partykularne. Konstytucje bowiem niekiedy z wyraź-

¹ *Relationes inter religiosos et episcopum iuxta constitutiones poloniarum synodorum usque ad 1420 annum*. Cracoviae 1940 „Powściągliwość i Praca” 8° ss. 95.

² Petrani A., *Ateneum kapł.* T. 48:1948 s. 393—394.

³ *Klasztor klauzurowy według konstytucji pap. Piusa XII „Sponsa Christi”*. — *Currenda* R. 108:1958 s. 79—88, 141—155. Odb. Tarnów 1958 ss. 24.

⁴ *Prawo kanon.* R. 1:1958 s. 309—326. Nadb. Warszawa 1958 ss. 18.

nego przepisu kodeksu są podniesione do funkcji prawa uzupełniającego kodeks, mianowicie niektóre przepisy konstytucji wstępują w miejsce przepisu kodeksu, chociażby mu się sprzeciwiały, innym znowu razem kodeks wyraźnie odsyła do konstytucji co do spraw, o których sam nie postanowił.

Szczegółowe porównanie konstytucji niektórych większych i rozwiniętych zakonów ułatwia głębsze zrozumienie zakonnego prawa kanonicznego i prowadzi do właściwej interpretacji przepisów kodeksu prawa kanonicznego o zakonach. Stąd taka wartość prac naukowych z tej dziedziny, doceniana przez znawców prawa zakonnego (np. kard. A. Larraona, prof. A. Petrani).

Praca „Zakonnik poza klasztorem”⁵ jest monografią, która przedstawia najnowsze ustawodawstwo kościelne (kodeksowe i pokodeksowe) odnośnie zakonników przebywających poza klasztorem. Monografii tego rodzaju nie posiadała polska literatura kanonistyczna, nie było też podobnego opracowania w literaturze zagranicznej. A jednak w najnowszym ustawodawstwie kościelnym nagromadziło się sporo różnych wskazań, rozstrzygnięć a także instrukcji Stolicy Apost. świadczących o aktualności i wadze problemu.

Autor przedstawił w monografii całe obecne ustawodawstwo kościelne odnośnie zakonników przebywających poza klasztorem, uporządkował je i skomentował. Jasny podział materiału, dokładne przytaczanie licznych źródeł i literatury podnosi wartość opracowania.

Przygotowany przez badania szczegółowe nad prawem zakonnym i długoletnią pracą pedagogiczną w seminariach duchownych wydał obecnie o. Bar. obszerną monografię. Trzymając się porządku kodeksu, opracował całość prawa zakonnego. Najpierw przedstawił rozwój stanów doskonałości w Kościele, a następnie w porządku systematycznym ujął materiał zawarty w kan. 487—681.

Przy ważniejszych zagadnieniach nawiązuje do dawnego prawa, ale zasadniczo jest to wykład prawa kodeksowego i następnych jego uzupełnień aż do 1965 r. W kwestiach wątpliwych czy spornych wybiera zdanie bardziej uzasadnione, idąc za poważniejszymi autorami i praktyką Kurii rzymskiej. Dzięki teoretycznej znajomości prawa zakonnego dał Autor bardzo zrównoważony i dokładny wykład prawa zakonnego, na co od dawna czekała nauka polska.

W drugim wydaniu należałoby przy każdym rozdziale przytoczyć większy zasób literatury, co pominął Autor w obecnym wydaniu, ze względu na to, że przygotował pracę do druku na małej poligrafii.

Ks. Marian Myrcha

⁵ *Polonia sacra*, R. 10: 1958 nr 2 s. 83—164. Odb. Warszawa 1958 ss. 82.